

Hvarför böra vi bilda kvinno- föreningar? 1907

Allting förändras här i världen. Det vi anse såsom de vanligaste, naturligaste saker, t. ex. tändstickor, telefon, telegraf, det skulle för hundra år sedan ha betraktats såsom det största underverk. På samma sätt är det med mångt och mycket nu för tiden, hvilket få människor ännu förstå, men hvilket våra efterkommande i sin tur skola anse som alldeles naturligt. Nu skrattar man deråt eller förundrar sig deröfver, man har kanske hört någon tala illa derom eller läst i någon tidning en försmädlig beskrifning derom och strax är man färdig med sin dom. Men om någon, som förstår saken, riktigt skulle förklara den, så kunde det hända att dessa samma bespottare skulle tycka att saken är god och rättvis.

Få lära de vara, hvilka icke någon gång hört Finsk Kvinnoförening klandras och i allmänhet hört människor ogilla, att kvinnoföreningar

bildas. — Hvertill tjena de? — frågar man. — Om kvinnorna skulle sitta hemma och arbeta, så skulle de göra nytta, men när de springa på möten, så försumma de sina hemsysslor och barnens skötsel. Nog är det en dålig sak som kvinno­föreningarna vilja arbeta för. — Eller ock säger man: — kvinnosaken kan ju vara bra, men kvinno­föreningarna bedrifva den på ett dåligt sätt.

Låt oss nu kasta en blick på Finsk Kvinno­föreningens och dess filialers verksamhet, hvarom vi läsa i dess årsberättelser.

År 1884 stiftade några kvinnor i Helsingfors Finsk Kvinno­förening, hvars ändamål enligt första paragrafen i dess stadgar är att verka för kvinnans höjande i intellektuelt och sedligt afseende samt förbättrande af hennes ekonomiska och medborgerliga ställning.

Häri ligger väl ej något ondt, ty ingenting är så bra att det icke skulle kunna förbättras. Alla förbättringar i kvinnans ställning röra dessutom hemmen, ett folks dyrbaraste egendom, och bidraga att höja dem. Småningom har kvinno­föreningen fått 20 filialer i landsorten, hvilka alla arbeta för samma ändamål. Främst söka de skaffa kvinnorna nyttiga kunskaper. Ut i berättelsen om föreningens 10-åriga verksamhet heter det: „i betraktande deraf att hvarje förbättring i kvinnans ställning utåt främst måste byggas på Individernas egen utveckling, ligger det i sakens

natur att Finsk Kvinnoförenings arbete hufvudsakligast koncentrerats på upplysnings- och uppfostringsfrågor. I föreningens program och stadgar intaga också dessa främsta rummet, och de flesta åtgärder såväl inom centralföreningen som filialerna hafva afseende på sådana.⁴

Som exempel härpå kan nämnas, att alla kvinnoföreningar i städerna hafva anordnat afgiftsfria elementarkurser för arbetande kvinnor på söndags eftermiddagarna, der undervisning gifves i läsning, skön-, rätt- och ämneskrifning, räkning m. m. På mellanstunderna få eleverna sjunga fosterländska sånger och åhöra korta, lättfattliga föredrag. Likaså ha på söndags eftermiddagarna och på hvardagskvällar hållits föredrag om matlagning, sparsamhet, djurskydd, Finlands historia o. s. v. På detta sätt försöka kvinnoföreningarna gifva de kvinnor, hvilka hafva ledigt endast på söndagarna och på kvällarna, tillfälle att inhemta bildning. På landsbygden hafva kvinnoföreningarna meddelat undervisning åt fattiga flickor, betalat för dem i folkskolan och skaffat dem kläder. Högre kvinnobildning hafva föreningarna befrämjat genom att efter förmåga understöda samskolor.

Öfver allt hafva kvinnoföreningarna sökt förhjelpa kvinnorna till goda, praktiska kunskaper. De ha bildat och understödt matlagnings-, husmoders- och väfskolor, de skaffa kvinnorna un-

dervisning i trädgårdsskötsel, förmedla arbete åt fattiga kvinnor, utdela mönster och arbetsmaterial. Då färdigheten att tillklippa och sy familjens kläder icke på långt när är allmän bland vårt lands kvinnor, så har centralföreningen anordnat ambulatoriska handarbetskurser för allmogekvinnor. Likaså har föreningen satt i gång matlagningskurser såväl på landet för allmogekvinnor, som i Helsingfors för tjenarinnor. Sedan 1885 har föreningen i Helsingfors upprätthållit en arbetsbyrå, som förmedlar platser åt tjenarinnor. Genom föredrag och lämpliga skrifter har föreningen sökt befordra kvinnornas arbetsduglighet, bl. a. genom en 1894 utgifven „Kalender öfver kvinnoarbetet i Finland“, som innehåller en beskrifning på alla de områden der kvinnor arbeta, förteckning på skolor der kvinnor mottagas som elever m. m.

Folkbildningen har kvinnoföreningen befrämjat genom att understöda folkhögskolor, sända litteratur till de under nödåren inrättade arbetsskolorna för kvinnor, insätta penningar på sparbanken för fattiga flickors uppfostran, anordna bildande samkväm för fabriksarbeterskor och tjenarinnor, sy- och témöten för mödrar m. m. Föreningarna hafva äfven bildat sommarkolonier eller hvilohem för arbeterskor, anordnat aftongymnastik för kvinnor med stillasittande arbete, anskaffat mönster och modeller till hälsosam klädedrägt för kvinnor och barn.

Kvinnoföreningarna hafva försökt arbeta för sedlighetens höjande genom att befordra anskaffande och spridning af god ungdomsliteratur, emedan det är känt att läsning af dåliga böcker i ungdomen ofta lägger grunden till ett osedligt lif. Centralföreningen har tryckt och spridt skrifter om sedlighet, fått till stånd petitioner till landtdagen och offentliggjort tidningsartiklar i samma fråga. Vid landtdagarna hafva kvinnoföreningarna sökt arbeta för förbättrande af kvinnans ställning genom att bedja landtdagsmän petitionera derom.

Slutligen må nännas att kvinnoföreningarna utdela stipendier åt kvinnor, anordna föredrag, utgifva nyttiga skrifter för kvinnorna och hemmen, de hafva arbetat på att få kvinnor i fattigvårdsdirektionerna och till fattiggårdsföreståndarinnor m. m.

Hvar och en erkänner helt visst att denna kvinnoföreningarnas verksamhet måste bidra till hemmens, kvinnornas och barnens höjande såväl i ekonomiskt som i sedligt afseende. Vore det ej därför hvarje medborgares, såväl som medborgarinnas skyldighet att efter förmåga understöda kvinnoföreningarna? Alla kunna göra det genom att tala med aktning om dem, bilda kvinnoföreningar der sådana ej finnas, eller om detta är omöjligt, understöda de föreningar som finnas på andra orter. Om det ej fins någon

kvinnoförening på din hemort, blif då medlem af Helsingfors kvinnoförening eller af någon af dess filialer. Kanske säger du: „hvertill skulle det tjena? Inte kan jag ändå göra något“. Men betänk, om 5,000 personer i Finland skulle betala 2 mk hvar om året till Finsk Kvinnoförening, så skulle deraf bli en summa af 10,000 mk. Tiotusen mark! Hur mycket goda böcker, kunskap, hjälp, upplysning skulle ej kunna spridas för dessa penningar. Skulle du då ha „gjort ingenting“, om du hade varit med om att hopsamla denna summa? Ty mins, att om hvar och en säger: „jag kan ingenting göra“, då kommer ingen sig för att göra någonting.

Framförallt borde kvinnorna hvar på sin ort bilda kvinnoföreningar. Hvarför? frågar du. Derfor att det är din pligt att lefva icke blott för dig sjelf, ditt hem och din familj, utan äfven för din nästa utom hemmet, och för att du bäst kan göra det om du förenar dig med andra. Nu är den lägliga tiden, nu böra vi kvinnor hjälpa hvarandra. Vårt land håller som bäst på att utveckla sig åt alla håll, förändringar ske oupphörligt inom jordbruket, mejerihandteringen, på skolornas och andra inrättningsområde. Likaså på det andliga området. Kvinnorna borde därför förena sig för att med samlade krafter kunna bereda tillfälle åt sina medsystrar att skaffa sig nyttiga kunskaper och färdigheter, så att de ej blifva efter.

Det fins nog en myckenhet folkskolor, mejeri-, väf- och husmodersskolor samt andra goda läroverk. Men det finnes ock en myckenhet fattiga flickor i tusental och tiotusental, hvilka aldrig få lära något, aldrig få komma i skola. Bereden åt dessa tillfälle att inheimta kunskaper! Bilda föreningar! På detta sätt kunna ni på er ort upprätthålla en handarbets-, hushålls- eller trädgårdsskola, eller kunna ni förhjelpa fattiga flickor i folkskola och sedan låta dem lära något yrke, eller kunna ni ge bidrag åt unga kvinnor att utbildas på olika arbetsområden, eller sprida nyttiga skrifter för kvinnorna och hemmen. Det blefve för långt att uppräknat allt hvad kvinnoföreningarna skulle kunna göra. Detta arbete vore på samma gång ett höjande af kommande släkten, ty ju mer kvinnorna utvecklas i sedlighet och kunskaper, ju mer deras arbetsduglighet förbättras, desto mera förädlande blir deras inverkan på hemmen.

Naturligtvis komma människorna att undra och prata om er till en början, ifall ni bilda en kvinnoförening på er ort. Men hvad gör det? Det fins ett engelskt ordstaf som säger: „folk säger . . . hvad säga de? . . . *Låt dem säga!*“ Om vi dessutom skulle låta folks prat hindra oss från att göra det vi anse rätt, så skulle vi ej få göra någonting, ty det fins alltid människor, hvilka klandra hvad andra göra, det må vara huru nyt-

tigt som helst. Om vi blott ha godt samvete, så böra vi utan tvekan göra hvad vi anse riktigt. En god sak vinner slutligen dem, som äro emot den. Men hvem skulle vara emot det, att kvinnorna på en ort samlas någon gång i månaden till trefliga möten, för att läsa högt lärorika böcker, sy för ett godt ändamål och diskutera en viktig fråga. Är ej ett sådant möte mera förädlande, än vanliga besök, der man ofta talar om ingenting annat än nästans svaga sidor? Vore det ej uppfriskande både för mödrarna och döttrarna, ja, för alla kvinnor? Skulle det ej framkalla tankar hos hvar och en, och gifva mera innehåll åt mångens lif? Och sedan det glada medvetandet, att vi med vår lilla skärf, vårt arbete och små hittills oanvända stunder kunna hjälpa andra! Om någon säger, att ni på detta sätt försumma era hempligter, så skola ni ej tro ett sådant tanklöst tal. Om husmodern icke någonsin försöker att bilda sig och skaffa sig kunskaper, utan alltid bara sysslar i hushållet, så kan hos henne icke utvecklas den milda, upplysta, ledande ande, utan hvilken hon ej kan verka till välsignelse för hemmet.

Finsk Kvinnoförening.